

2025-05-28

Till Thomas Gustafsson

Ordförande i nämnden för folkhälsa och sjukvård

Får unga patienter med svår psykisk ohälsa bästa möjliga stöd för att kunna få och behålla ett arbete eller påbörja studier?

När unga personer för första gången insjuknar i svår och långvarig psykisk sjukdom, såsom schizofreni, är det av största vikt att de ges snabb hjälp i form av samordnade insatser med läkemedelsbehandling, familjeintervention, psykologiskt stöd för återhämtning samt individanpassat stöd till arbete/studier. Detta slås fast i Socialstyrelsens rekommendationer.

När det gäller stöd till arbete/studier för denna målgrupp förordar Socialstyrelsen att metoden *IPS (Individual Placement and Support)* används. Metoden tillämpas genom att speciellt utbildade *arbetsspecialister* motiverar och stödjer personer till att kunna ta och behålla ett arbete eller börja studera. De knyter parallellt även kontakter med intresserade arbetsgivare/utbildningsanordnare. Arbetsspecialisten finns kvar som stöd så länge behov finns.

Centralt i tillämpandet av IPS är att det ska vara en så snabb process som möjligt, vilken påbörjas redan under vårdtiden inom psykiatrin och att utgångspunkten vid eftersökandet av lämpligt arbete/studier är patientens egna intresseområden och mål för framtiden. Utdragna arbetsträningar och tester anses inte gynnsamma för denna målgrupp, eftersom det finns stora risker för att patienten inte förmår hålla kvar sin motivation under längre tid.

För att genomföra IPS på ett programtroget sätt, krävs en mycket tät samverkan mellan arbetsspecialist och de psykiatriska vårdteamen. T.ex. genom att arbetsspecialisten ingår i teamen och deltar på vårdplaneringsmöten.

I vårt län finns engagerad personal med IPS-kompetens som arbetar med stort engagemang för att stödja sina patienter. Hur kontakten och samverkan med psykiatrins verksamheter ser ut varierar dock kraftigt och det är svårt att få en samlad bild över hur arbetet bedrivs, vilka målgrupper som får stöd o s v. Det tycks inte som att IPS kan erbjudas på ett likvärdigt och programtroget sätt i hela Region Jönköpings län.

En viktig förutsättning för genomförandet av IPS är tillgången på arbetsgivare som är beredda att ta emot personer från de aktuella målgrupperna. Under förarbetet med denna interpellation har framkommit att regionens egna verksamheter i nuläget bara erbjuder en

handfull personer lönestödsanställningar. Det finns skäl att reflektera över vad detta beror på.

Avslutningsvis: Forskning visar hur extremt viktigt det är. att unga personer som insjuknat för första gången får kvalificerat, kraftfullt stöd för att inte fastna i dålig självbild, en passiv tillvaro och uppgivenhet inför framtiden. Varje nyinsjuknande innebär förhöjda risker för individen och kan medföra stora kostnader för samhället på sikt.

Följande frågor önskas besvarade:

Hur ska regionens psykiatriverksamheter organiseras långsiktigt för att unga patienter med svår psykisk ohälsa ska få individuellt stöd till arbete eller studier?

Hur säkerställs att förstagångsinsjuknade unga patienter får stöd till arbete eller studier i enlighet med metoden IPS (Individanpassat stöd till arbete/studier), vilken har högsta prioritetsgrad i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för schizofreni och även förordas för andra diagnosgrupper?

Anser den politiska ledningen att Region Jönköpings län, i sin roll som arbetsgivare, erbjuder tillräckliga möjligheter för unga personer med svår psykisk ohälsa att erhålla arbetsuppgifter inom regionens egna verksamheter, med stöd av IPS - arbetsspecialist?

2025-05-28

Bengt-Ove Eriksson

Ledamot i Regionfullmäktige för Vänsterpartiet